

การสร้างสรรค์เพลงทรงเครื่องเรื่องตำนานเดิมบางนางบัว

อำเภอเดิมบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี*

THE CREATIVE OF PHLENG-SONGKROENG PERFORMANCE BASED ON DERMBANG
NANGBOUCH MYTHOLAGY DERMBANG NANGBOUCH DISTRICT,
SUPHANBURI PROVINCE

วรรณ แก้วกว้าง¹

Wanna Kaewkwang¹

วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

Suphanburi College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute, Thailand.¹

Email : wanna0949@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติตำนานเดิมบางนางบัว อำเภอเดิมบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อสร้างสรรค์การแสดงเพลงทรงเครื่องเรื่องตำนานเดิมบางนางบัว อำเภอเดิมบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเลือกพื้นที่ในการทำวิจัย คือ อำเภอเดิมบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีตำนานและเรื่องราวสะท้อนคุณค่าด้านคติสอนใจ คุณธรรมแห่งการดำรงตนจากการศึกษาเอกสารและภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้รู้ จำนวน 7 คน ผู้ปฏิบัติจำนวน 10 คน บุคคลทั่วไปจำนวน 20 คน และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1. การนำเพลงทรงเครื่องที่เกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เป็นการแสดงที่นิยมแสดงเป็นมหรสพตามงานวัด งานเทศกาลเฉลิมฉลองโดยลักษณะการแสดงเป็นเรื่องเป็นราวคล้ายการแสดงละครมีการดำเนินเรื่องด้วยบทร้องเพลงพื้นบ้านเป็นหลัก คือเพลงฉ่อยและการเจรจา มีกระบวนท่ารำ มีการแต่งกายตามท้องเรื่องอย่างละครและมีวงปี่พาทย์บรรเลงประกอบการแสดง 2. การสร้างสรรค์เพลงทรงเครื่องเรื่องตำนานเดิมบางนางบัว ได้นำตำนานเดิมบางนางบัวมาร้อยเรียงโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม เพื่อการครองตนในสังคมปัจจุบันมาเป็นบทขับร้องทำนองเพลงพื้นบ้านด้วยเพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเกี่ยวข้าว เพลงแห่ ควบคู่กับการขับร้อง เพลงฉ่อยที่มีมาแต่เดิม ลักษณะการสร้างสรรครูปแบบเพลงทรงเครื่อง เรื่องตำนานเดิมบางนางบัว ประกอบด้วย 1)แนวคิด 2)การสร้างโครงเรื่อง 3)บทบาทการแสดง 4)ผู้แสดง 5)เพลงและดนตรีประกอบ 6)เครื่องแต่งกาย 7)อุปกรณ์ประกอบการแสดง 8)ท่ารำ

ด้วยเหตุนี้รูปแบบการสร้างสรรค์การแสดงเป็นการนำเรื่องราวตำนานเรื่องเล่าท้องถิ่นจากการบอกเล่าสู่บทเพลงพื้นบ้านประกอบการแสดง เพื่อสืบทอดมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า

คำสำคัญ : 1. การสร้างสรรค์ 2. เพลงทรงเครื่อง 3. ตำนานเดิมบางนางบัว

ABSTRACT

The objectives of this research article are 1) to study the history of Dermbang Nangbouch Mythology, Dermbang Nangbouch, Suphanburi province, 2) to create a performance of Dermbang Nangbouch Mythology. Which using a qualitative research method by selecting an area Dermbang Nangbouch, Suphanburi that has legends and stories reflecting the moral values and also the virtue of existence from the documents and the fields study. The research tools were the observation form and the interview form. The sample groups used in the research were: Interviews 7 well-informed person, 10 practitioners, 20 general public, and present the research results by descriptive and analytical method.

The results of the research were as follows: 1) The introduction of the song that occurred in the reign of King Chulalongkorn, Rama V, is a popular show as a entertainment at the temple fair. The festival is celebrated by the nature of theatrical performance, mainly with folk songs, Choi and negotiate with the dance postures. There are costumes according to the story like a drama and there is a Phee Phat band playing along with the performance. 2) The creation of the original legend of the song, some ordination ceremony has composed the original legends and arranged by inserting morality and good ethics for the self-control in today's society. It has been a chorus of folk songs with Choi, E-seaw songs, Harvest songs, Lhea songs, or along with singing, and the original Choi song. The characteristics of the creation of the Phleng-Songkroeng on Dermbang Nangbouch Mythology include: 1) Concept 2) Creating a plot 3) Acting role 4) Performer 5) Music and background music 6) Costume 7) Props and 8) Dance. For this reason, the show's creative style is to bring the legends story, local narratives from telling to folk songs to accompany the performance. In order to inherit the inheritance of local wisdom to exist.

Keywords : 1. Creative 2. Phleng-SongKroeng 3. Based on Dermbang Nangbouch

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดที่มีความเจริญรุ่งเรืองและสืบทอดเรื่องราวจากประวัติศาสตร์อย่างยาวนานนับแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน พื้นที่ของจังหวัดสุพรรณบุรีล้วนประกอบด้วยวิถี วัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ วรรณกรรม นำมาซึ่งความเป็นเอกลักษณ์แห่งท้องถิ่น สะท้อนถึงการสั่งสมและสืบทอดด้วยแนวปฏิบัติ การบอกเล่า การจดจำ จากเรื่องราว อันมีคุณค่าจนกลายเป็นมรดกแห่งภูมิปัญญาไทย ที่มีความโดดเด่นและหลากหลายสาขา เช่น ประเพณี ภาษา การละเล่น การแสดง ตำนาน นิทาน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นทุนทรัพย์แห่งองค์ความรู้ที่อยู่กับจังหวัดสุพรรณบุรีมาอย่างยาวนาน ตลอดจนควรค่าต่อการเก็บรักษาไว้สู่รุ่นลูกหลานด้วยความภาคภูมิใจ และดีงาม สิ่งหนึ่งที่เป็นเรื่องเล่าผ่านกาลเวลาอันสำคัญ คือ ตำนาน หมายถึง เรื่องเล่าขานที่มีมา แต่อดีต เปรียบได้เหมือนเครื่องมือที่ช่วยถ่ายทอด เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความคิด ความ เชื่อ รวมถึงประเพณีต่างๆ ของคนในยุคอดีต อาจเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ได้ อาจมีหลักฐานหรือไม่ มีก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

จังหวัดสุพรรณบุรี มีตำนานเรื่องเล่าของสถานที่อันสำคัญที่ปรากฏอยู่หลายแห่งและปัจจุบันกลายเป็นพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับเรื่องเล่าของตำนาน เป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน ตำบล ชุมชน และบางสถานที่กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เชิงอนุรักษ์ตามวิถีวัฒนธรรม สะท้อนคุณค่าของตำนานในด้านคติสอนใจ คุณธรรมแห่งการดำรงตน ส่งเสริมให้บุคคลได้ศึกษา จดจำและนำมาเล่าขานสืบทอดกันมาหนึ่งในตำนานของจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีความน่าสนใจและเป็นที่ตั้งของสถานที่ในปัจจุบัน คือตำนานเดิมบางนางบวช ซึ่งมีพื้นที่อยู่ในเขตอำเภอดเดิมบางนางบวช (พิสุจน์ใจเที่ยงตรง, 2563)

เดิมบางนางบวช เป็นชื่อของอำเภอที่ตั้งอยู่ตอนเหนือของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมี เรื่องเล่าเกี่ยวกับตำนานของ ชื่อ นาม ที่ปรากฏในสถานที่ต่างๆ ของอำเภอดเดิมบางนางบวช ซึ่ง เรื่องเล่าอันเป็นตำนานนั้นมีเค้าโครงเรื่องราวที่กล่าวถึง หญิงงามนางหนึ่งทอผ้าด้วยใยบัวอยู่บน ยอดเขา นัยว่าเพื่อไว้ถวายพระศรีอารียความงดงามของนางเป็นที่เลื่องลือและหมายปองของ บรรดาชายหนุ่มทั้งหลายอย่างยิ่ง มีพรานคนหนึ่งได้ไปพบนางและเกิดความรักจึงหาวิธีการที่จะได้นางมาเป็นคู่ โดยใช้กลอุบายแปลงร่างตนเองเป็นงูเข้าไปรัดร่างของหญิงงาม ด้วยความตกใจ กลัวนางจึงทำร้ายงูนั้นถึงแก่ชีวิต และงูได้กลับกลายร่างเป็นพรานป่า เมื่อนางเห็นเช่นนั้นจึง บังเกิดความเสียใจอย่างยิ่งด้วยคิดว่าความงดงามของตนเป็นสาเหตุแห่งปัญหาและความทุกข์แก่คนทั้งปวง จึงทำร้ายตนเองด้วยการฉีกเนื้อร่างกายที่เป็นความงดงามและโยนไปในที่ต่างๆ จน เกิดเป็นนามเรียกขานของสถานที่อันมีความเกี่ยวข้อง กับตำนาน สุดท้ายนางจึงพบความสงบ แห่งชีวิตคือการบวชเพื่อหลีกหนีจากกิเลสทั้งปวง เจริญภาวนาสรรสร้างกุศลบารมีสืบมา (สุเทพ อ่อนสะอาด, 2563)

จากเค้าโครงเรื่องราวของตำนานอำเภอดิบบางนางบัวพบว่ามีที่น่าสนใจและ สถานที่ที่ปรากฏในตำนานสอดคล้องกับเรื่องราว จึงควรได้รับการนำเสนอเรื่องราวที่ นอกเหนือจากคำบอกเล่าเพื่อสร้างจินตนาการให้ปรากฏเป็นภาพที่ชัดเจนขึ้น โดยผู้สร้างสรรค์มี แนวคิดในการนำตำนานของอำเภอดิบบางนางบัว สู่การจัดการแสดงในรูปแบบของการแสดง เพลงทรงเครื่อง ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านที่เล่นเป็นเรื่องราว ทั้งนี้พบว่าในอดีตจังหวัดสุพรรณบุรี นั้นได้มีการแสดงเพลงทรงเครื่องอย่างแพร่หลาย โดยคณะไสว วงษ์งาม ของพ่อไสว สุวรรณ ประทีป และแม่บัวผัน จันทรศรี (ศิลปินแห่งชาติ) ซึ่งเป็นพ่อเพลงแม่เพลงที่มีชื่อเสียงโด่งดังใน สมัยนั้นและมีการสืบทอดการแสดงจนถึงปัจจุบันโดยแม่ขวัญจิต ศรีประจันต์ ศิลปินแห่งชาติ และ ครูภูมิปัญญาด้านเพลงพื้นบ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี (สุเทพ อ่อนสะอาด, 2563)

เพลงทรงเครื่อง เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 หรืออาจก่อนหน้านั้นไม่นาน ในท้องที่ของเขตกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับ อย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นมหรสพที่มีตามงานวัด งานเทศกาลเฉลิมฉลองและมหรสพหน้าโรงบ่อน โดย ลักษณะการแสดงเป็นเรื่องราวคล้ายการแสดงละคร มีการดำเนินเรื่องด้วยบทร้องเพลงพื้นบ้าน เป็นหลัก คือ เพลงฉ่อย และการเจรจา มีกระบวนท่ารำ มีการแต่งกายตามท้องเรื่องอย่างละคร และมีวงปี่พาทย์บรรเลงประกอบการแสดง (บัวผัน สุพรรณยศ, 2563)

จากการศึกษาข้อมูลตำนานของอำเภอดิบบางนางบัวและรูปแบบการแสดงเพลงทรงเครื่อง ดังที่กล่าวข้างต้นจึงเป็นแรงบันดาลใจของการสร้างสรรค์ ทั้งนี้ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของมนุษย์ที่จะนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่ เป็นอำนาจจินตนาการของมนุษย์ที่จะสร้างผลิตผลใหม่ๆซึ่งเป็นความสามารถในการทำงานด้วยความรู้ ความคิดและ จินตนาการเฉพาะคน ทำให้ได้ผลงานที่แปลกไม่ซ้ำแบบเดิมหรือซ้ำแบบใคร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาประวัติตำนานดิบบางนางบัว อำเภอดิบบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2.2 เพื่อสร้างสรรค์การแสดงเพลงทรงเครื่องเรื่องตำนานดิบบางนางบัว อำเภอดิบบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ทำให้ทราบถึงตำนานวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของอำเภอดิบบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี
- 3.2 ทำให้ทราบถึงวิธีการสร้างสรรค์การแสดงเพลงทรงเครื่องเรื่องตำนานดิบบางนางบัว อำเภอดิบบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ต่อไป ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1)การรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล 2) ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์งานการแสดง ระยะที่ 2 ออกแบบ การแสดงตามกระบวนการสร้างสรรค์ในการแสดงเพลงทรงเครื่อง เรื่องตำนานเดิมบางนางบวช ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1)ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ โดยจำแนกเป็นด้านการแสดงเพลงทรงเครื่องอย่างน้อยเป็นเวลา 20 ปี จำนวน 3 คน คือ (1)นางเกลียว เสรีจกิจ (แม่ขวัญจิต ศรีประจันต์) ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (เพลงอีแซว) ประจำปี 2539 (2)นางสำเนียง ขาวปลายนา ศิลปินภูมิปัญญาจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านเพลงพื้นบ้านและการแสดงทรงเครื่อง (3)นายสุเทพ อ่อนสอาด ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดดอน สำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ผู้เชี่ยวชาญด้านเพลงพื้นบ้านและการแสดง เพลงทรงเครื่อง 2)ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีประสบการณ์ด้านเนื้อหา ตำนานเดิมบางนางบวช จำนวน 2 คน คือ (1)นายสุจินต์ ขาวบางงาม ศิลปินดีเด่นจังหวัดสุพรรณบุรี (2)นายพิสุจน์ ใจเที่ยงกุล (ข้าราชการบำนาญ) ครูภูมิปัญญาด้าน ภาษาไทยและเพลงพื้นบ้าน โรงเรียนบางลี่วิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี 3)ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ไทย ที่มีประสบการณ์ด้านการแสดงและการ สร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทย จำนวน 1 คน คือ นางจันทา พวงประยงค์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย - ละคร) พุทธศักราช 2554 4)ผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีไทย จำนวน 1 คน คือ นายมีกิจ อินทร์พิพัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผู้ปฏิบัติจำนวน 10 คน บุคคลทั่วไปจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1)แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง 2)แบบสังเกต ได้แก่ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบสังเกตไม่มีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลภาคสนามเป็นหลักประกอบด้วย 1)การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รู้ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงเพลงทรงเครื่อง และนำมาสร้างสรรค์การแสดง การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต มาตรวจสอบ ความถูกต้อง และจัดกลุ่มของข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า(Triangulation Technique) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์(Descriptive analysis)

5. ผลการวิจัย

5.1 อำเภอเดิมบางนางบวช ตั้งอยู่บริเวณตอนเหนือสุดของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีระยะทางห่างจากตัวจังหวัดสุพรรณบุรี 54 กิโลเมตร จากประวัติกล่าวถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เจ้าพระยาชัยนิพนธ์ สมุหเทศาภิบาล และพระยานครพระราม ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี ในสมัยนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าพื้นที่บริเวณนี้ มีความสำคัญ มีอาณาเขตกว้างขวาง ระยะทางห่างไกลจากอำเภอนางบวช (แต่เดิมคืออำเภอสามชูกในปัจจุบัน) จำเป็นต้องมีสถานที่ราชการเพื่ออำนวยความสะดวกบำบัดทุกข์และบำรุงสุขของราษฎรให้ทั่วหน้ากัน ตลอดจนการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ จึงได้พร้อมใจกันด้วยการเสนอขอจัดตั้งอำเภอขึ้น เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2454 (ตรงกับรัตนโกสินทร์ศก 130) เริ่มตั้งอำเภอมีชื่อว่า “อำเภอเดิมบาง” โดยโอนท้องที่มาจากอำเภอนางบวช (อำเภอสามชูกในปัจจุบัน) จำนวน 12 ตำบล โอนจากท้องที่ของอำเภอบ้านเขียน (ปัจจุบันคืออำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท) จำนวน 2 ตำบล และโอนจากท้องที่ของอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 2 ตำบล รวมเป็น 16 ตำบล หลังจากนั้นเมื่อปี พ.ศ. 2475 ทางราชการจึงได้พิจารณาเปลี่ยนชื่อจาก “อำเภอนางบวช” เป็น “อำเภอสามชูก” ในปัจจุบันแล้วจึงได้นำคำว่า “นางบวช” มาต่อท้ายชื่ออำเภอเดิมบาง จึงมีชื่อว่า “อำเภอเดิมบางนางบวช” ตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงทุกวันนี้

5.2 ตำนานเรื่องนางนางบวชและเขานมนาง จากเรื่องเล่าและตำนานต่างๆ พบว่าอยู่ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวกันว่าครั้งหนึ่ง มีหญิงงามชื่อ พิมสุราลัย มีรูปร่างหน้าตาสวยงามเป็นที่หมายปอง ของบรรดาชายหนุ่มหลายคนชายหนุ่มเหล่านั้นพยายามแย่งชิงนาง จนเกิดเป็นเรื่องราวทะเลาะวิวาทกัน ทำให้นางพิมสุราลัยไม่พอใจ ในที่สุดนางก็ตัดสินใจหนีเข้าไปอยู่ในป่าตามลำพัง ทำมาหากินด้วยการปลูกข้าวและทอผ้า แต่เคราะห์กรรมยังตามไปถึงในป่า มีพรานป่าคนหนึ่งชื่อตาลินท์ ได้เห็นนางเข้าและเกิดความรัก ตาลินท์เป็นคนมีเวทมนตร์จำแลงแปลงกายได้ จึงแปลงกายเป็นงูเข้าไปแอบซ่อนอยู่ในกระท่อมของนางพิมสุราลัย ครั้นนางเข้าไปในกระท่อมงูแปลงก็เลื้อยเข้าไปรัดนางไว้ทำให้นางพิมสุราลัยตกใจจึงคว้ามีดฟันงูนั้นจนตาย เมื่อสิ้นชีวิตเวทมนตร์ก็เสื่อมลงร่างของงูจึงกลับคืนเป็นพรานป่า นางพิมสุราลัยรู้ตัวว่าฆ่าคนตายก็มีความตกใจและเสียใจมาก นางคิดค้นใจว่า ความสวยงามของนางเป็นเหตุให้เกิดเรื่องเดือดร้อนต่างๆ จนต้องหนีมาอยู่ในป่าก็ยังไม่พ้น นางจึงคว้าเอา มีดมาตัดนมทั้งสองข้างขว้างทิ้งไป กลายเป็นเขา 2 ลูก ชื่อ “เขานมนาง” อยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี จากนั้นนางก็ได้เดินทางซัดเซพเนจรไปตามลำพังในกลางป่า ตกค่ำก็อาศัยนอนในวัดซึ่งวัดที่นางพิมสุราลัยอาศัยนอนนั้น ต่อมาจึงได้ชื่อว่า “วัดนางนอน” ท้ายที่สุดนางก็ได้ไปบวชอยู่บนเขาแห่งหนึ่ง เขานั้นจึงได้ชื่อว่า “เขาบางนางบวช”

5.3 เพลงทรงเครื่องเกิดขึ้นในสมัยใดนั้นไม่มีหลักฐานที่ปรากฏแน่ชัด จากการศึกษาพบว่า เพลงทรงเครื่องนี้เข้าใจว่าเกิดในราชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จากหลักฐานพบว่าในหนังสือ “เมืองในภาคอีสาน” ซึ่งพิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพของพระยาอุดรธานี (จิตร จิตตะยโสธร) พระยาอุดรธานีได้เล่าประวัติของท่านให้ลูกหลานฟังว่า ท่านเกิดเมื่อ พ.ศ. 2425 เมื่ออายุได้ 18 ปี คือ พ.ศ. 2443 ตอนนั้นท่านได้พักอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ที่วัดโสมนัส

วรวิหาร ว่า “ที่ใกล้ๆ วัดโสมนัสวรวิหารคนละฝั่งคลองเวลานั้นมีตลาดอยู่แห่งหนึ่งชื่อว่าตลาดนางเลิ้ง ตลาดแห่งนี้นอกจากขายอาหารเครื่องบริโภค ในเวลากลางคืนยังมีการเล่นเพลงฉ่อย เรียกว่า เพลง ยายแจ่ม ขอให้หลานคิดว่าเวลานั้นตามีอายุ 18 ปีแล้ว ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างใดเป็นหลักฐานอยู่ ว่างๆ เวลากลางคืนเมื่ออาจารย์จำวัดแล้ว แอบว่ายนํ้าข้ามคลองหนีไปฟังเพลงยายแจ่ม ทุกคืน” (เอนก นาวิกมูล, 2527) มีหลักฐานในเรื่องการแสดงเพลงทรงเครื่อง ซึ่งขุนวิจิตร มาตรา ได้เล่าไว้ใน หนังสือ 80 ปี ชีวิตข้าพเจ้า “เพลงหม่อมพุกตั้งโรงเล่นที่ถนนอนุสาวรีย์ ตอนใกล้จะถึงถนนเจริญกรุง ข้าพเจ้าได้ดู 2-3 ครั้ง เวลาปีพาทย์โหมโรงแล้วจะเริ่มเล่น มีพวกเพลงฝ่ายชายฝ่ายหนึ่ง หญิงฝ่ายหนึ่ง แต่งตัวอย่างธรรมดาออกมาตั้งวงเล่นกลางเวทีก่อน ร้องไห้ครู่ฝ่ายละเล็กน้อย สักครู่หนึ่งเข้าโรง ปี พาทย์ทำเพลงเสมอ ตัวเพลงแต่งเครื่องละครรำ ออกรำนั่งเตียง ร้องแบบเพลงฉ่อย ตัวเพลงแต่งเครื่อง ทุกคน และร้องอย่างเพลงฉ่อย....เพลงที่เล่นเป็นเรื่องในโรง เห็นจะนิยมเล่นเรื่องขุนช้าง-ขุนแผนมาก แต่เรื่องอื่นก็มี เช่น เคยดูเล่นเรื่องโคบุตร...” (เอนก นาวิกมูล, 2550)

5.4 การแสดงเพลงทรงเครื่อง ซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านที่เล่นเป็นเรื่องราวอย่างละคร แสดงถึง การพัฒนาของเพลงพื้นบ้านไทย ให้มีความน่าสนใจและนำเสนอผ่านเรื่องราววรรณกรรม นิทาน พื้นบ้าน ที่ชาวบ้านคุ้นเคย ชื่นชอบ เพราะฉะนั้นจึงต้องมียุคประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องในการแสดง ดังแยกกล่าวเป็นประเด็น ดังนี้

5.4.1 เนื้อเรื่องที่ใช้แสดง เรื่องที่ใช้แสดงเป็นเรื่องที่มาจากวรรณกรรมของไทย เช่น ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี มักจะนิยมเลือกตอนที่มีความสนุกสนานมาแสดง เรื่องที่นิยมนำมา แสดงมากที่สุด คือ เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ซึ่งเรื่องราวจากวรรณคดีที่นำมาแสดงนั้นไม่ได้เล่นตลอด เรื่องจบเพียงแต่เลือกตอนที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับของผู้ชมโดยเฉพาะแนวชิงรักหักสวาท การชิง หวง มักจะนิยมเลือกตอนที่มีความสนุกสนานมาเล่น เช่น ขุนช้างขุนแผน ตอนหึงน้อยหึงใหญ่ ผ่าท้อง บัวคลี ขุนแผนล่องทัพหรือเรื่องพระอภัยมณี ตอนหนีนางผีเสื้อสมุทร ติ่งด้านเมืองรมจักร (ขวัญจิต ศรีประจันต์, 2563)

5.4.2 ผู้แสดง ใช้ผู้แสดงที่เป็นทั้งชายและหญิง เนื่องจากการแสดงเพลงทรงเครื่องใน อดีตต้องมีการรำประกอบบท ประกอบเพลงหน้าพาทย์ จึงนิยมใช้ผู้แสดงหญิงเป็นหลักเพราะจะมี ความสามารถในการรำมากกว่าผู้ชาย ผู้ชายมักจะรำไม่อ่อนช้อยเท่ากับผู้หญิง ถ้าใช้ผู้ชายแสดง มักจะเป็นบทตลก ที่ไม่ใช่ตัวเอก แต่ในปัจจุบันจะใช้ผู้แสดงแบบชายจริงหญิงแท้ เพื่อความเหมาะสม และความสมจริงของเรื่องที่แสดง

5.4.3 เครื่องแต่งกาย ช่วงแรกที่ออกมาเล่นเพลงฉ่อยจะแต่งตัวแบบชาวบ้าน คือฝ่าย หญิงนุ่งโจงกระเบนสวมเสื้อตามความเหมาะสมกับอายุ ห่มสไบ ชายนุ่งโจงกระเบนสวมเสื้อคอไทย หรือเสื้อคอกลม มีผ้าขาวม้าคาดสะเอวหรือห้อยไหล่ ต่อมาเมื่อเข้าเรื่องเป็นเพลงทรงเครื่อง จึงแต่ง เครื่องอย่างลิเกทรงเครื่องหรือไม่ก็แต่งแบบละครชาตรี ในปัจจุบันการแต่งกายของผู้แสดงเพลง

ทรงเครื่องนิยมสวมใส่เครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับเรื่องราวและใช้เครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับฐานันดรของตัวละคร

5.4.4 ดนตรีประกอบ การแสดงเพลงทรงเครื่องต้องมียังปีพาทย์บรรเลงประกอบในการแสดงด้วยเพื่อเป็นการบรรเลงรับและส่งการร้อง รวมทั้งการบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ เช่น เชิด เสมอ รำ โอด เพลงช้า เพลงเร็ว อันเป็นเพลงพื้นฐานของการแสดง วงปีพาทย์ที่ใช้นิยมใช้วงปีพาทย์เครื่อง 5 ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี ปี ระนาดเอก ข้องวงใหญ่ ตะโพน กลองทัด ฉิ่งและกรับ

5.4.5 เพลงขับร้อง การแสดงเพลงทรงเครื่องเป็นการแสดงที่มีการดำเนินเรื่องราวด้วยการร้องเพลงพื้นบ้าน คือเพลงฉ่อยเป็นสำคัญ นอกจากนี้มีการนำเพลงไทยเดิมที่มีอัตราจังหวะสองชั้นมาขับร้องประกอบ นอกจากนี้หากเล่นเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ กล่าวคือเมื่อเล่นเรื่องที่ตัวละครเป็นชาวต่างชาติต่างภาษาจะร้องเป็นทำนองต่าง ๆ เช่น สร้อยฟ้า ลาวทอง พระเจ้าเชียงใหม่ ต้องร้องทำนองลาวต่างๆ ตัวพลายชุมพล ตอนปลอมตัวเป็นสมิงมัจฉะรา ร้องทำนองมอญ อุศเรนร้องทำนองโยสลัม ฝรั่งห้า ฝรั่งบูชียะ ตัวตลกที่เป็นจีนจะร้องทำนองเพลงไทยเดิมชุดจีนต่างๆ ซึ่งเป็นการบ่งบอกเชื้อชาติของตัวละครให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งปัจจุบันได้นำเพลงพื้นบ้านอื่นๆ มาร่วมขับร้องในการแสดง เพื่อให้มีความหลากหลายและเกิดอรรถรสในการการแสดง เช่น เพลงเรือ เพลงอีแซว เพลงเกี่ยวข้าว เป็นต้น

5.4.6 ท่ารำ ลักษณะท่ารำที่ใช้ในการแสดงเพลงทรงเครื่อง ผู้แสดงมักใช้ท่าทางของการรำจากลิเก (หมายถึง ลิเกทรงเครื่อง) และละครชาตรีในการแสดงเป็นหลัก โดยใช้ในตอนดำเนินเรื่องราว เป็นการรำใช้บทหรือประกอบบท ท่ารำบทไป 12 ท่า และการรำเพลงหน้าพาทย์ ที่ผู้แสดงใช้ในการแสดง เช่นเชิด เสมอ รำ โอด เพลงช้า เพลงเร็ว อันเป็นเพลงพื้นฐานของการแสดง

5.4.7 เวทีและฉาก โดยทั่วไปมักจะใช้ฉากและเวทีการแสดงคล้ายคลึงกับแสดงลิเก ละครกล่าวคือเป็นฉากผ้าใบ วาดลวดลายเป็นรูปปราสาท รูปเมือง หรือป่า ที่มีขนาดความกว้างและความสูง พอเหมาะ ปิดบังภายในเวที หรือโรงที่ใช้แสดง แต่การปลูกโรงไม้นิยมยกพื้นเวที มักใช้เสื่อปูพื้น ปักเสาสี่เสา มุงหลังคา คนดูดูได้ 3 ด้าน ในโรงแสดงจะต้องมีเตียงตั้งอยู่ตรงกลางโรงเพื่อให้นักแสดงใช้สำหรับนั่งทำบท ตีบทในขณะแสดง และวงปีพาทย์นั่งอยู่ด้านหนึ่ง ภายหลังเมื่อการแสดงเพลงทรงเครื่องได้แสดงภายในโรงละคร จึงเพิ่มการจัดฉากให้เหมาะสมกับเรื่องราวที่แสดง

5.5 การสร้างสรรค์เพลงทรงเครื่องตำนานเดิมบางนางบัวเป็นการสร้างสรรค์การแสดงตำนานเรื่องเดิมบางนางบัวของจังหวัดสุพรรณบุรี มีองค์ประกอบการสร้างสรรค์การแสดง ดังนี้

5.5.1 แนวคิดและแรงบันดาลใจ มาจากตำนานและเรื่องเล่าเกี่ยวกับการเกิดของอำเภอเดิมบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีมานานกว่าร้อยปีและมีการเล่าขานสืบมาจนถึงปัจจุบัน

5.5.2 การสร้างโครงเรื่อง นำเรื่องราวของตำนานเดิมบางนางบัวที่กล่าวว่า หญิงงามนางหนึ่งที่ต้องกระทำบาปด้วยการฆ่าคนโดยที่นางไม่ได้มีเจตนา สาเหตุมาจากความสวยงามของนาง

จึงเป็นที่หมายปองของบรรดาชายหนุ่มทั้งหลาย นางจึงทำร้ายตนเองด้วยการฉีกเนื้อร่างกายที่เป็นความงดงามโยนไปในที่ต่างๆ เกิดเป็นสถานที่และนามเรียกขานปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน

5.5.3 บทการแสดง ที่ใช้ในการแสดงเป็นบทร้องที่แต่งขึ้นเพื่อประกอบเพลงพื้นบ้าน เช่น เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเกี่ยวข้าว เพลงแห่ โดยที่บทจะสามารถบอกภาพเหตุการณ์ในอดีตผ่านการแสดงของตัวละคร เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวรวมทั้งการสื่อสารต่อผู้ชมมีอรรถรสของความบันเทิง มีมุขตลกสลับการเจรจาและแฝงคำสอนสอดแทรกไว้เขียน บทพราณสินนท

พราณปาสินนทคนขยัน	เขารู้จักทั่วกันทั้งใกล้ไกล
ถึงรูปชั่วตัวซำก็ทำมาหากิน	ต่อไก่อปาเป็นอาจิสเสียงกระเจาย
เอาของมาขายในตลาดประจำ	เก็บเบี้ยเป็นกอบกำเงินเฟื้องเงินไ
อย่าดูหมิ่นเงินน้อยอย่าคอยวาสนา	ขยันและมีปัญญาไม่อดตาย

5.5.4 การคัดเลือกผู้แสดง ต้องมีคุณลักษณะตามบทซึ่งตัวละครจะประกอบด้วยตัวเอกของเรื่องคือนางพิมพ์สุราลัย นายพราณสินนท ตัวประกอบเช่นชาวบ้านแม่ค้าพ่อค้านอกจากจะมีบุคลิกตามบทการแสดงแล้วต้องมีความสามารถพิเศษด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านเพราะการแสดงเพลงทรงเครื่องใช้การขับร้องเป็นหลักในการแสดงตลอดทั้งเรื่อง

5.5.5 เพลงและดนตรีประกอบ การดำเนินเรื่องด้วยการขับร้องเพลงพื้นบ้าน เช่น เพลงอีแซว เพลงเกี่ยวข้าว เพลงฉ่อย และเพลงแห่ โดยมีวงดนตรีปี่พาทย์เครื่องห้าประกอบด้วย ฆ้องวงใหญ่ ปี่ใน ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง บรรเลงเพลงเชิด เสมอ รัว เพลงโอด เพลงช้า เพลงเร็ว ซึ่งเป็นเพลงพื้นฐานการแสดง

5.5.6 เครื่องแต่งกาย เป็นการแต่งกายแบบชาวบ้านตามเนื้อร้อง ชุดหรือเครื่องแต่งกายจะสร้างความรู้สึกต่อผู้ชมละครหรือการแสดงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, 2544)

ภาพที่ 1 เครื่องแต่งกายนางพิมพ์สุราลัย

ภาพที่ 2 เครื่องแต่งกายพรานสินนท์

ภาพที่ 3 เครื่องแต่งกายนักแสดงชาย และนักแสดงหญิง

5.5.7 อุปกรณ์ประกอบการแสดง การแสดงเพลงทรงเครื่องตำนานเดิมบางนางบัวมี
อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงที่สำคัญเช่นงูเห่ามีดเหน็บที่ปิ่นฝ้ายหน้าไม้ยามรวงข้าวเกี่ยวกระบุงและกระตัง

5.5.8 กระบวนท่ารำ ท่ารำที่ใช้ในการแสดงจะใช้ท่าทางธรรมชาติเน้นอารมณ์สะท้อน
ใจและรูปแบบสนุกสนานในการเล่าถึงตำนานโดยการร้องเพลงพื้นบ้านกับการเจรจาโต้ตอบมีการใช้
กระบวนท่ารำเพลงเกี่ยวข้าวในการบรรยายถึงสภาพของท้องถิ่นที่อุดมสมบูรณ์จะสอดแทรกกับรำคู่
แบบการเกี่ยวพาราสีหรือการหยอกเย้าระหว่างชายหญิงการใช้ฉากปฏิกิริยาแบบธรรมชาติในการฟาด
ข้าวฟัดข้าวเป็นต้น

ภาพที่ 4 การแสดงระบำทุ่งรวงทอง

ภาพที่ 5 บทสะท้อนใจตอนนางพิมสุลาไลย์ใช้มีดปาดร่างกาย

การแสดงเพลงทรงเครื่องเรื่องตำนานเดิมบางนางบัวเป็นการแสดงเพลงพื้นบ้านเล่นเป็นเรื่องราวใช้เพลงพื้นบ้านขับร้องคือเพลงอีแซว เพลงเกี่ยวข้าวเพลงฉ่อย และเพลงแหล่ มีตัวละครที่สำคัญปรากฏชื่อนางพิมสุลาไลย์ และพรานสินธุ์ มีการสร้างตัวละครเพิ่มเติมให้เกิดอารมณ์สอมุกตลกสร้างสรรค์ระบำสอดแทรกในการแสดงโดยมีวงปี่พาทย์บรรเลงประกอบเนื้อเรื่องสร้างสรรค์สะท้อนคติธรรมด้านความลุ่มหลงในกิเลสจะนำไปสู่ความหายนะ จึงเป็นการสร้างสรรค์ที่มุ่งศึกษาอนุรักษ์ศิลปะการแสดงของไทยและมรดกภูมิปัญญาไทย

6. องค์ความรู้ใหม่

การสร้างสรรค์เพลงทรงเครื่องเรื่องตำนานเดิมบางนางบัว เป็นการสร้างสรรค์การเล่นพื้นบ้านจากเรื่องเล่าที่สะท้อนคติสอนใจ กระบวนการสร้างสรรค์ก่อให้เกิดหลักการและวิธีการที่สามารถนำมาพัฒนาการสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะการแสดงได้อย่างมีระบบคือ 1) กลวิธีในการสร้างเรื่องซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เพลงทรงเครื่องมีสุนทรียรสครบถ้วน 2) การจำแนกคุณลักษณะของตัวละครสำคัญที่จะถ่ายทอดเรื่องราวให้สมจริง 3) การผสมผสานเพลงพื้นบ้านเพื่อสื่อสารและเล่าเรื่องราว 4) การจัดวางจังหวะของการแสดงเรื่องราวกับเพลงพื้นบ้านให้กลมกลืน ซึ่งหลักการที่เป็นความรู้ใหม่สรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 6 แผนผังสรุปองค์ความรู้ใหม่ของการสร้างสรรค์

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเพลงทรงเครื่องเรื่องตำนานเดิมบางนางบัว เป็นการสร้างสรรค์การแสดงจากตำนานพื้นบ้านของอำเภอเดิมบางนางบัว จังหวัดสุพรรณบุรี โดยนำเอาเนื้อเรื่องของตำนานเดิมบางนางบัวมาเป็นการแสดง ด้วยเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีทั้งเพลงอีแซว เพลงเกี่ยวข้าว เพลงฉ่อย และ เพลงแหล่ ซึ่งการบอกเล่าหรือพรรณนาเป็นเรื่องราวจะทำให้ผู้ชมได้เข้าใจการแสดงและจดจำเรื่องราวได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับ ประมินทร์ จารูร, (2558) ที่กล่าวว่า แหล่มีที่มาจากการเทศน์มหาชาติ ซึ่งมีทั้งแหล่ในและแหล่นอก รวมทั้งการกร่อนเสียงที่มาจากคำว่าแหล่ ซึ่งมีทำนองที่ระบุในคัมภีร์โบลาน เรื่องเวสสันดรชาดก ไว้หลายทำนอง เพื่อให้เหมาะสมกับเรื่องราวที่บอกเล่าและพรรณนา ดังนั้นชาวบ้านที่ได้ฟังจึงจดจำและมีความคุ้นเคยกับทำนองแหล่เหล่านั้นมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในท้องถิ่นภาคกลางจะมีทำนองแหล่อันเป็นวิถีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

รูปแบบการสร้างสรรค์ มีลักษณะของการละครเป็นสำคัญมีการวางโครงเรื่องซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ ตัวละคร และวางนิสัยตัวละคร ความคิดหรือแก่นเรื่อง การใช้ภาษาสื่อสารอย่างชัดเจน มีการสร้างสรรค์งานเป็นลำดับขั้นตอน เช่นเดียวกับแนวคิดนาฏยประดิษฐ์ของ สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547) ที่กล่าวว่า นาฏยประดิษฐ์ หมายถึง การคิด การออกแบบ และสร้างสรรค์ แนวคิดรูปแบบ กลวิธีของนาฏศิลป์ชุดหนึ่ง ที่แสดงโดยผู้แสดงคนเดียวหรือหลายคน ทั้งนี้รวมถึงการปรับปรุงผลงานในอดีต นาฏยประดิษฐ์จึงเป็นการทำงานที่ครอบคลุมปรัชญาเนื้อหา ความหมาย ท่ารำ ท่าเต้น การแปรแถว การตั้งซุ้ม การแสดงเดี่ยว การแสดงหมู่ การกำหนดเพลง เครื่องแต่งกาย ฉาก และส่วนประกอบอื่นๆ ที่สำคัญในการแสดง ทำให้นาฏศิลป์ชุดหนึ่งมีความสมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับ อุษาสภฤกษ์ (2545) ที่กล่าวว่าการสร้างสรรค์ต้องมีความแปลกใหม่และมีคุณค่า โดยงานที่สร้างสรรค์ต้องยอมรับว่ามีความถูกต้องคือ ความสามารถใช้งานได้ดีงาม สวยงาม ไพเราะ หรือ มีสุนทรียภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ควรให้หน่วยงานของรัฐมีการสนับสนุน นโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยการจัดสถานที่สำคัญของจังหวัดสร้างเป็นจุดสนใจของการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การสนับสนุนให้มีการสร้างชุดการแสดงเพิ่มขึ้นจากการแสดงแนวนุรักษ์มาเป็น การแสดงสร้างสรรค์ ให้มีความทันสมัยผสมกับการแสดงดั้งเดิมเพิ่มขึ้น จะเป็นการกระตุ้นให้มีการใช้ความคิดด้านศิลปะการแสดงในหลากหลายรูปแบบ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรนำเอาเรื่องราวและตำนานต่างๆ ในแต่ละท้องถิ่นมาสร้างสรรค์เป็นการแสดงในรูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงละคร การสร้างสรรค์ระบำ การเล่าเรื่องราวประกอบจินตภาพ เป็นต้น

9. เอกสารอ้างอิง

ขวัญจิต ศรีประจันต์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (อีแซว) ประจำปี 2539 ผู้ให้สัมภาษณ์.

3 ธันวาคม 2563. ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

บัวผัน สุวรรณยศ ผู้เชี่ยวชาญเพลงพื้นบ้าน ผู้ให้สัมภาษณ์. 3 พฤศจิกายน 2563. ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ปรมินทร์ จารุวร. (2553). **เทศน์มหาชาติ-สวดพระมาลัย : คติชนจากผ้าพระบฏและประเพณีพิธีกรรม ที่บ้านหนองขาว**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ. (2544). การศึกษาทัศนคติต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของนักแสดงและผู้กำกับ
การแสดงละครโทรทัศน์. ภาควิชาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสุจน์ ใจเที่ยงตรง. (2563). ตำนานย่านอำเภอเดิมบางนางบวช. สุพรรณบุรี : องค์การบริหารส่วน
จังหวัดสุพรรณบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. กรุงเทพมหานคร :
ราชบัณฑิตยสถาน.
- สำนักงานศึกษาธิการ เขต 5. (2523). ที่มาของชื่อจังหวัด อำเภอ และสถานที่ต่างๆ ในเขตการศึกษา 5.
กรุงเทพมหานคร : องค์การบริหารจังหวัด.
- สุเทพ อ่อนสะอาด ผู้เชี่ยวชาญด้านเพลงพื้นบ้านและการแสดงเพลงทรงเครื่อง ผู้ให้สัมภาษณ์.
2 พฤศจิกายน 2563. ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวง
วัฒนธรรม
- สุพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อเนก นาวิกมูล. (2527). เพลงนอกศตวรรษ (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
เมืองโบราณ.

10. คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนผลงานสร้างสรรค์ประจำปี 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม กราบขอบพระคุณอาจารย์รจนา พวงประยงค์ ศิลปินแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา แนะนำทางอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้